Webinaari poliittisten mainosten julkaisijoille

6.11.2026

Artur von Bonsdorff ja Aino Lehto

Poliittisen mainonnan asetus ja sen valvonta

Aino Lehto

Johtava lainsäädäntöasiantuntija

Tämän esityksen jälkeen tiedät

- mistä sääntelyssä on kyse
- milloin viesti on poliittista mainontaa
- mitä sääntely tarkoittaa julkaisijoille
- miten velvoitteiden noudattamista valvotaan
- mistä saa neuvontaa

Sääntelyn tarkoitus

Avoimuus

Yleisön pitää voida tunnistaa poliittinen mainos ja ymmärtää, kenen puolesta sitä esitetään

Yhteiset pelisäännöt

Yhdenmukaiset säännöt poliittisen mainonnan ja siihen liittyvien palvelujen tarjoamiselle EU:ssa

Perusoikeudet

Erityisesti yksityisyyden ja henkilötietojen suojan turvaaminen poliittisessa verkkomainonnassa

Vapaiden vaalien ja demokratian suojaaminen

Poliittinen mainonta on edelleen sallittua!

Sääntelykokonaisuus ja ohjeet

Poliittisen mainonnan asetus

Poliittista mainontaa koskevat velvoitteet

Laki asetuksen noudattamisen valvonnan järjestämisestä

Toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltuudet ja seuraamukset

Komission täytäntöönpanoasetukset

Tarkemmat muodot, mallit ja tekniset ratkaisut

Komission ja toimivaltaisten viranomaisten ohjeet

Tuki sääntelyn soveltamiseen

Poliittisen mainonnan määritelmä

Viestin laadinta, sijoittelu, edistäminen, julkaiseminen, näyttäminen tai levittäminen millä tahansa välineellä

Korvausta vastaan, sisäisen toiminnan kautta tai osana poliittista mainoskampanjaa, kun kyseessä joko **A tai B**

A) Poliittisen toimijan viesti

Poliittisen toimijan itse toteuttama tai hänen edukseen tai puolestaan toteutettu viesti

- ei kuitenkaan puhtaasti yksityinen tai puhtaasti kaupallinen viesti

B) Vaikuttamaan suunniteltu viesti

Viesti on omiaan ja suunniteltu vaikuttamaan vaalien tai kansanäänestyksen tulokseen, äänestyskäyttäytymiseen taikka lainsäädäntö- tai sääntelyprosessiin

Määritelmän ulkopuolelle jäävät

- Virallinen vaalitiedotus ja muu viranomaisen virallinen yleisöviestintä
- Poliittiset mielipiteet ja muu toimituksellinen sisältö, joka kuuluu toimituksellisen vastuun piiriin
- Yksityishenkilöinä ilmaistut poliittiset mielipiteet

Poliittisen mainonnan **palvelun** ja **palveluntarjoajan** määritelmät

- Poliittisen mainonnan ***palvelulla*** tarkoitetaan palvelua, joka koostuu poliittisesta mainonnasta
  - lukuun ottamatta verkossa toimivaa välityspalvelua, jota tarjotaan vastikkeetta tietyn viestin laatimisesta, sijoittelusta, edistämisestä, julkaisemisesta, näyttämisestä tai levittämisestä.

- Poliittisen mainonnan ***palvelun tarjoajalla*** tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa poliittisen mainonnan palveluja
  - lukuun ottamatta puhtaasti oheispalveluja

Ei poliittisen mainonnan palvelun tarjoamista: Puhdas oheispalvelu

- Oheispalvelut ovat palveluja, joita tarjotaan poliittisen mainonnan **ohella ja jotka täydentävät sitä**, mutta joilla *ei ole suoraa vaikutusta sen sisältöön tai esittämiseen eikä suoraa määräysvaltaa sen laatimiseen, sijoitteluun, edistämiseen, julkaisemiseen, näyttämiseen tai levittämiseen*
    - esim. kuljetukset, rahoitus ja investointi, osto, myynti, ateriapalvelut, markkinointi, tietokonepalvelut, siivous, huolto, postipalvelut, painopalvelut tai graafinen, ääni- tai kuvasuunnittelu

Ei poliittisen mainonnan palvelun tarjoamista: Sisäinen toiminta

- ”Sisäisen toiminnan” kautta toteutettava poliittinen mainonta koskee tilanteita, joissa **ei tarjota palvelua**
  - esim. kun puolueet, yritykset tai järjestöt laativat, sijoittelevat, edistävät, julkaisevat, näyttävät tai levittävät viestejä **omia resurssejaan** (esim. työntekijöitä tai jäseniä) **käyttäen**
  - poliittista mainontaa toteutetaan *omatoimisesti* ilman ulkoista palveluntarjoajaa

Asetuksen keskeiset velvoitteet ja palveluketjun eri roolit

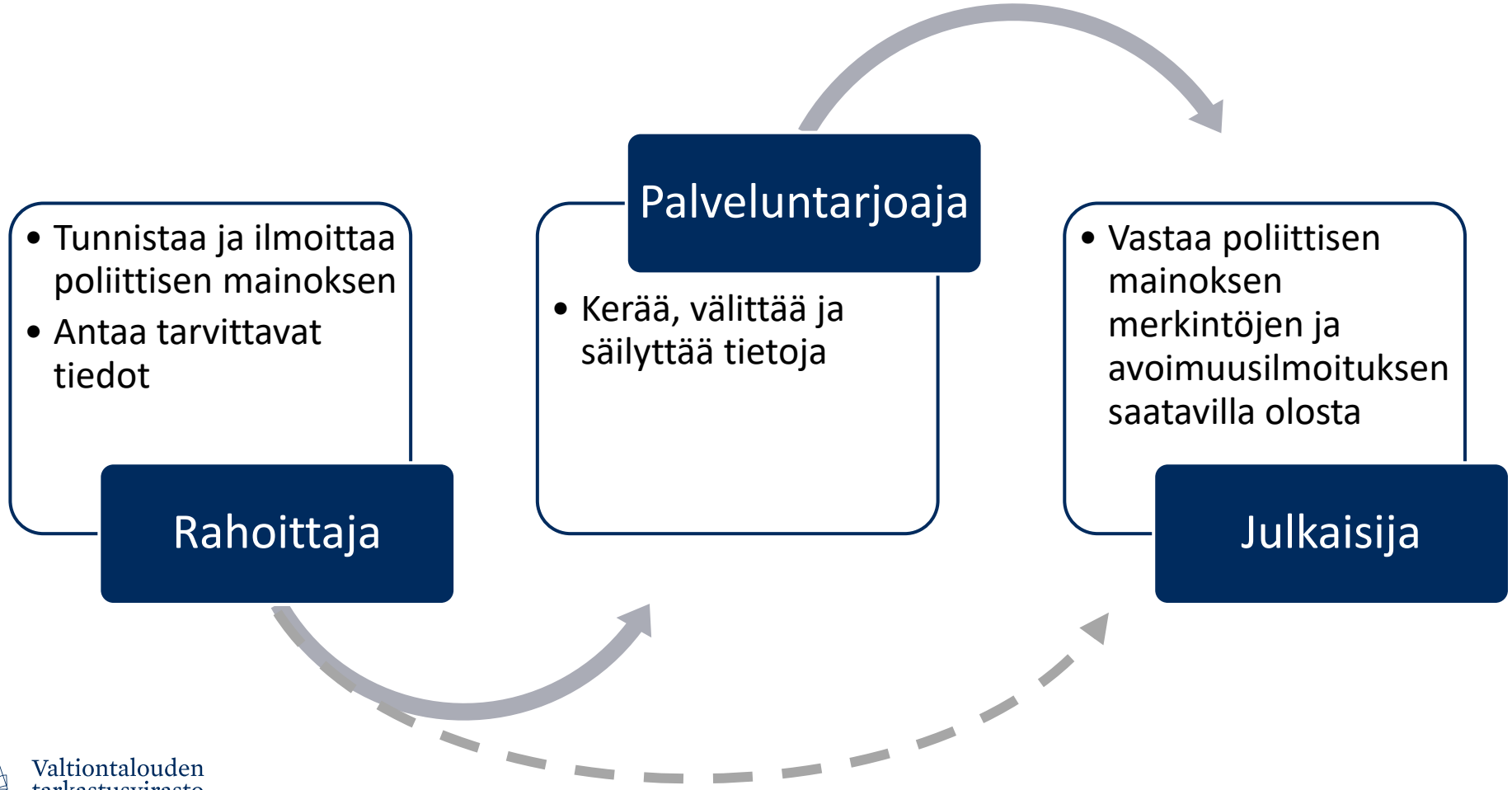

Rahoittajat ja näiden keskeiset velvoitteet

Rahoittaja

- se, jonka toimeksiannosta tai puolesta poliittinen mainos toteutetaan
- esim. poliittinen toimija, yhdistys, yritys tai muu taho

Rahoittajan vastuulla on

- **ilmoittaa** palveluntarjoajalle, että pyytää poliittisen mainonnan palvelua, ja liitynnästään EU-alueeseen
- **toimittaa** palveluntarjoajalle mainoksen merkitsemisen ja avoimuusilmoituksen kannalta tarvittavat tiedot
- **korjata** virheelliset tiedot viivytyksettä – rahoittaja vastaa antamiensa tietojen paikkansapitävyydestä
- **toimittaa** tarvittavat tiedot julkaisijalle, jos välissä ei ole palveluntarjoajaa

Palveluntarjoajat ja näiden keskeiset velvoitteet

Palveluntarjoaja

- se, joka tarjoaa poliittisen mainonnan palvelua
- esim. mainos- ja viestintätoimistot

Palveluntarjoajan vastuulla on mm.

- **huomioida** asetuksen velvoitteet sopimusjärjestelyissä
- **selvittää** tarvittavat tiedot rahoittajalta
- **säilyttää** tarjottua poliittisen mainonnan palvelua koskevat tiedot
- **toimittaa** tarvittavat tiedot julkaisijalle
- **nimetä** yhteystaho viranomaisyhteydenpitoon sekä pyynnöstä toimittaa tietoja viranomaisille ja muille kiinnostuneille tahoille

Julkaisijat ja näiden keskeiset velvoitteet

Julkaisija

- se poliittisen mainonnan palveluntarjoajaa, joka julkaisee, näyttää tai levittää poliittista mainontaa
- esim. mediatalot ja ulkomainosyhtiöt.

Kaikkia palveluntarjoajia koskevien velvoitteiden lisäksi julkaisijan vastuulla on mm.

- **varmistaa,** että jokaisen poliittisen mainoksen yhteydessä on poliittisen mainoksen merkinnät ja avoimuustiedot
- **säilyttää** avoimuusilmoitukset
- **asettaa** verkkomainokset ja niiden avoimuusilmoitukset saataville eurooppalaiseen rekisteriin
- **liittää** toimintakertomukseensa poliittisen mainonnan palveluja koskevat tiedot (määräaikaisraportointi)
- **tarjota** mekanismi asetuksen vastaisten mainosten ilmoittamiseen ja käsitellä saamansa ilmoitukset

Huojennuksia mikro- ja pk-yrityksille

Kaikkia palveluntarjoajia koskevia huojennuksia

- Tietojen säilyttämisvelvollisuuteen
- Tietojen toimittamista kansallisille toimivaltaisille viranomaisille koskeviin määräaikoihin

Julkaisijoita koskevia huojennuksia:

- Avoimuusilmoitusten säilyttämisvelvollisuuteen
- Poliittisen mainonnan palveluja koskevien tietojen määräaikaisraportointiin
- Mahdollisesti vaatimustenvastaisia poliittisia mainoksia koskevien ilmoitusten käsittelyyn

Mitä uusi sääntely tarkoittaa poliittisen mainonnan julkaisijoille?

Artur von Bonsdorff

Johtava asiantuntija

Poliittisen mainonnan palveluntarjoajat

Kuka on palveluntarjoaja?

- Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka tarjoaa poliittisen mainonnan palveluja, lukuun ottamatta puhtaasti oheispalveluja.
- Poliittisen mainonnan palvelulla tarkoitetaan palvelua, joka koostuu poliittisesta mainonnasta.
  - Palvelulla tarkoitetaan taloudellista toimintaa, josta tavallisesti maksetaan korvaus. Korvaus voi olla myös luontoisetuus.
  - Poliittisen mainonnan palvelu on esimerkiksi poliittisen mainoksen laatiminen, sijoittelu, edistäminen, julkaiseminen, näyttäminen ja levittäminen korvausta vastaan.
- Esimerkkejä poliittisten mainosten palveluntarjoajista:
  - Mainonnan laatiminen: mainos- ja viestintätoimistot, poliittiset konsultit, copywriterit.
  - Mainonnan julkaiseminen: sanomalehdet, radio- ja tv-yhtiöt, ulkomainosyhtiöt, verkkoalustat, vaikuttajat.
  - Mainonnan näyttäminen tai levittäminen: mainosteknologian tarjoajat, datanvälittäjät.

Esimerkki poliittisen mainonnan palveluketjusta

Palveluntarjoajien yleiset velvoitteet

Kaikkia palveluntarjoajia koskee muun muassa seuraavat asetuksen velvoitteet:

- **Poliittisen mainonnan palvelujen tarjoaminen EU:ssa**
  - **kolmansien maiden rahoittajia koskeva kielto** - vaaleja tai kansanäänestystä edeltävien kolmen kuukauden aikana poliittisen mainonnan palveluja ei saa tarjota kolmansien maiden rahoittajille.
  - Palveluntarjoajien on varmistettava, että mainosten rahoittajat antavat ilmoituksen palvelun poliittisesta luonteesta ja siitä, että niille saa asetuksen säädettyjen kriteerien perusteella tarjota poliittisia mainospalveluja.
- **Sopimusjärjestelyt**
  - poliittisen mainonnan palvelujen tarjoajien on varmistettava, että poliittisen mainonnan palvelun tarjoamiseksi tehdyissä sopimusjärjestelyissä mahdollistetaan asetuksen asiaankuuluvien säännösten noudattaminen.
  - Säännöksellä tuetaan tarvittavien tietojen kulkemista kaikkialle poliittisen mainonnan palveluketjussa (esim. kuka toimittaa merkintöihin ja avoimuusilmoituksen tiedot mainoksen julkaisijalle).
- **Tietojen kerääminen ja säilyttäminen**
  - Palveluntarjoajan on säilytettävä ne tiedot, joita ne keräävät tarjotessaan palvelujaan.
  - Palveluntarjoajien on toimitettava keräämänsä tiedot poliittisen mainonnan julkaisijoille, jotta nämä voivat noudattaa asetuksen mukaisia velvoitteitaan.

Palveluntarjoajat ja julkaisijat

Julkaisija: poliittisen mainonnan palvelujentarjoaja, joka julkaisee, näyttää tai levittää poliittista mainontaa minkä tahansa välineen kautta.

Kaikkien palveluntarjoajien yleiset velvoitteet

Muun muassa:

- Poliittisen mainonnan tunnistaminen ja sopimusjärjestelyt
- Tietojen kerääminen ja säilyttäminen
- Tarvittavien tietojen välittäminen julkaisijoille

+

Julkaisijan erityisvelvoitteet

- Mainoksen merkinnät ja avoimuusilmoitus
- Muut soveltuvat rekisteri-, raportointi- ja ilmoitusmekanismivelvoitteet

Kaikki julkaisijat ovat palveluntarjoajia – kaikki palveluntarjoajat eivät ole julkaisijoita.

Poliittisen mainonnan julkaisijoiden velvoitteet

Mainoksen merkintä- ja avoimuusvelvoitteet

- Kun poliittinen mainos julkaistaan, näytetään tai levitetään korvausta vastaan, on mainoksen täyttävä asetuksen merkintä- ja avoimuusvaatimukset.
- Mainoksen **julkaisija** vastaa poliittisen mainoksen merkinnöistä ja avoimuusilmoituksesta sekä tietojen keräämisestä näitä varten.
    - Merkintöjen ja avoimuusilmoituksen tiedot toimittaa julkaisijalle joko rahoittaja itse tai palveluntarjoaja rahoittajan puolesta.
- Euroopan komissio on julkaissut täytäntöönpanoasetuksessaan poliittisten mainosten merkintöjä ja avoimuusilmoituksia koskevat vaatimukset.

Tietojen säilyttäminen

- Avoimuusilmoitukset mahdollisine muutoksineen on säilytettävä seitsemän vuoden ajan sen jälkeen, kun asianomainen poliittinen mainos on julkaistu viimeisen kerran.

Poliittisen mainoksen merkinnät

Poliittisen mainoksen merkinnät

- Maininta, että kyseessä on **POLIITTINEN MAINOS**
- **Rahoittajan nimi** (ja tarvittaessa tieto määräysvaltaa käyttävästä tahosta)
- Tarvittaessa maininta siitä**, mihin vaaliin tai lainsäädäntöprosessiin mainos liittyy**
- Tarvittaessa tieto siitä**,** onko mainoksessa **käytetty kohdentamista tai näyttämistekniikoita**
- **Avoimuusilmoitus** tai tieto siitä, mistä avoimuusilmoitus on helposti saatavilla (esim. QR-koodi/linkki, joka johtaa suoraan avoimuusilmoitukseen).

Hyvä muistaa

- Maininta siitä, että kyseessä on poliittinen mainos, on pakollinen. Myös muuta vastaavaa sanamuotoa voidaan käyttää.
- Rahoittajan nimi on pakollinen tieto. Se voidaan ilmoittaa esim. muodossa ”**rahoittaja on puolue rp**”.
- Jos poliittisella mainoksella on selvä yhteys vaaleihin tai lainsäädäntö- tai sääntelyaloitteeseen, kyseinen tieto on pakollinen. Tietoa ei kuitenkaan tarvita, jos yhteyttä ei ole.
- Mainoksen visuaalisten ja teknisten vaatimusten vuoksi on usein tarkoituksenmukaisempaa esittää avoimuusilmoitus linkin tai QR-koodin kautta kuin itse mainoksessa.
- Merkinnät voidaan esittää myös äänitemuodossa (esim. radiomainonnassa).

Avoimuusilmoitus

Avoimuusilmoituksen tiedot

- Tarkemmat tiedot mainoksen rahoittajasta (ja tarvittaessa määräysvaltaa käyttävästä tahosta).
- Mainoksen maksajan tiedot, jos se on eri taho kuin rahoittaja.
- Ajanjakso, jolloin poliittinen mainos julkaistaan, näytetään tai levitetään
- Mainoksesta maksetut rahamäärät yhteensä ja rahoituksen alkuperä.
- Menetelmä, joilla ilmoitettu rahamäärä on laskettu.
- Tieto vaalista, kansanäänestyksestä tai lainsäädäntö- tai sääntelyprosessista, johon mainos mahdollisesti liittyy, sekä tarvittaessa linkit lisätietoihin.
- Tieto siitä, miten julkaisijalle ilmoitetaan asetuksen vastaisista poliittisista mainoksista.
- Tiedot käytetyistä kohdentamistekniikoista ja/tai mainosten näyttämistekniikoista.

Hyvä muistaa

- Kaikki tiedot eivät ole pakollisia tietoja.
- Avoimuusilmoitus on asetettava saataville verkossa (ellei sitä esitetä osana merkintää).
- Asetus ei edellytä, että avoimuusilmoitus on esim. julkaisijan omilla verkkosivuilla. Julkaisijan on mahdollista hoitaa avoimuusilmoituksen saatavilla pito ja säilytys myös muun tahon hallinnoimassa palvelussa.
- Avoimuusilmoituksen on oltava samalla kielellä kuin poliittinen mainos, ja sen tiedot on pidettävä ajan tasalla koko mainoksen julkaisuajan.

Poliittisten verkkomainosten eurooppalainen rekisteri

- Poliittisen mainonnan julkaisijoiden on asetettava kaikki levittämänsä poliittiset mainokset ja avoimuusilmoitukset saataville komission perustamaan **poliittisten verkkomainosten eurooppalaiseen rekisteriin**.
- Rekisteriä ei ole vielä virallisesti otettu käyttöön. Rekisteriin liittyvät velvoitteet tulevat sovellettavaksi **aikaisintaan** rekisterin käyttöönottopäivästä alkaen.
- Komissio on julkaissut pilottiversion rekisteristä lokakuussa 2026.
  - Lisätietoa pilottiversiosta ja sen kokeilusta löytyy komission verkkosivuilta.
- Tarkoituksena on, että julkaisija voisi myös hyödyntää rekisteriä esim. avoimuusilmoituksen ilmaisena säilytyspalveluna.

Kysymyksiä ja vastauksia julkaisijoiden velvoitteista

Miten voin julkaisijana tietää, että kyse on poliittisesta mainonnasta?

- Jos rahoittajana (asiakkaana) on **poliittinen toimija** -> lähtökohtaisesti aina poliittinen mainos.
  - Poliittisen toimijan viesti voi olla poliittinen mainos vaikka se ei liittyisi esim. vaaleihin tai lainsäädäntöprosessiin. Esim. vuosikokousilmoitukset, toritapahtuman mainostaminen.
- Jos rahoittajana (asiakkaana) **ei-poliittinen toimija** -> kyseessä poliittinen mainos, jos mainosviestillä poliittinen vaikuttamistarkoitus.
- Rahoittajan velvollisuutena on kertoa palveluntarjoajalle, että kyse on poliittisesta mainonnasta.
  - Mikäli rahoittaja ilmoittaa, että kyseessä on poliittinen mainos, tulee mainos käsitellä poliittisena mainoksena.
- Palveluntarjoajan velvollisuutena on varmistaa, onko kyseessä poliittinen mainos.
  - Jos palveluntarjoaja haluaa varmistua siitä, onko kyseessä poliittinen mainos, asia kannattaa varmistaa rahoittajalta.
  - Asetuksessa ei kuitenkaan velvoiteta poliittisen mainonnan palvelujentarjoajia valvomaan rahoittajien ilmoittamien tietojen totuudenmukaisuutta.
  - Palveluntarjoajan on puututtava virheelliseen tietoon ainoastaan silloin, jos virhe on ilmeinen.

Promootiopaikka vuokrataan puolueelle

Palveluntarjoaja vuokraa promootiopaikan puolueelle, joka tekee vaalityötä kyseisellä paikalla.

- **Palveluun kuuluu pelkkä paikka ja sähköt:** Kyse on lähtökohtaisesti **puhtaasta oheispalvelusta**, jos palveluun kuuluu vain lattiapaikan vuokraus ja sähkö ja puolue vastaa itse ständistään, sen rakentamisesta kyseiselle paikalle sekä aineistojensa esillepanosta ja jakamisesta.

- **Palveluun kuuluu myös mainosten esillepanoa, näyttämistä tai levittämistä:** Jos promootiopaikan vuokraukseen sisältyy myös esimerkiksi mainosten esillepanoa, näyttämistä tai levittämistä, palveluntarjoajasta tulee asetuksen tarkoittama **julkaisija**, jota koskevat asetuksen merkintä- ja avoimuusvelvoitteet.

- Ratkaisevaa on palvelun tosiasiallinen sisältö ja palveluntarjoajan rooli ja vaikutus poliittisen viestin julkaisemiseen, näyttämiseen tai levittämiseen.

Kolmen ehdokkaan yhteismainos – miten merkinnät tehdään?

Kolme saman puolueen ehdokasta mainostaa yhteistä vaalitapahtumaa paikallislehdessä. Ehdokkaat maksavat omat osuutensa ilmoituksesta.

Mainoksen merkinnät ja avoimuusilmoitus voidaan asetuksen näkökulmasta toteuttaa eri tavoin. Ratkaisu riippuu siitä, kuka on mainoksen rahoittaja eli toimeksiantaja.

- **Yhteinen toimeksianto:** Mainoksen rahoittajiksi merkitään kaikki ehdokkaat. Mainokseen liitetään yksi linkki tai QR-koodi, joka johtaa yhteiseen avoimuusilmoitukseen.
- **Yksi toimeksiantaja:** Jos esimerkiksi yksi ehdokkaista tai puolue on mainoksen toimeksiantaja, mainoksen rahoittajaksi voidaan merkitä kyseinen ehdokas tai puolue. Avoimuusilmoituksessa ilmoitetaan tiedot muista ehdokkaista, jotka osallistuvat mainoksen kustannuksiin. Jos mainoksen tosiasiallinen maksaja on eri taho kuin mainoksen rahoittaja, avoimuusilmoituksessa on aina ilmoitettava myös maksajan tiedot.
- **Ehdokaskohtaiset merkinnät ja avoimuusilmoitukset:** Julkaisija voi lisätä samaan mainokseen kullekin ehdokkaalle omat merkinnät sekä linkin tai QR-koodin ehdokkaan erilliseen avoimuusilmoitukseen.

Poliittisen mainonnan valvonta

Toimivaltaiset viranomaiset ja valvonta

- **Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV)**
  - pääasiallinen valvoja
  - kansallinen yhteyspiste
- **Tietosuojavaltuutettu (TSV)**
  - valvonta kohdentamisen osalta
- **Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)**
  - Koordinointitehtävä välityspalvelujen tarjoajien osalta

- Ohjaus ja neuvonta
- Valitusten vastaanottaminen
- Tiedonsaanti-, tiedonvaihto- ja tarkastusoikeus
- Valvontapäätös
  - tehosteena uhkasakko
- Palveluntarjoajien seuraamusmaksu
- Julkinen varoitus

Mistä saa neuvontaa

- https://www.vaalirahoitusvalvonta.fi
  - -> Poliittinen mainonta.
    Verkkosivuilla mm. UKK-sivu.
- neuvonnan s-posti:

  poliittinenmainonta@vtv.fi
- neuvontapuhelin (arkisin klo 10–14)

  09 432 5896

Kiitos! Tack!

- X
- Bluesky
- LinkedIn
- Instagram
  (Avoimuusrekisteri)

VTV.fi